

Облікова картка ДіР

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0224U001854

Державний реєстраційний номер: 0121U100201

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 31-01-2024

II. Етап виконання ДіР

Номер етапу: 1

Назва етапу: Підготовка колективної монографії «Компаративні історії. Порівняльні образи та типи українських істориків». Підготовка та видання збірника наукових праць "Історіографічні дослідження в Україні" (3 чергові випуски). Підготовка аналітичної записки "Компаративні історії. Порівняльні образи минувшини та типи українських істориків у світлі життєвих сценаріїв, фахових кар'єр і дослідницьких стратегій". Підготовка циклу статей з теми "Компаративні історії. Порівняльні образи минувшини та типи українських істориків у світлі життєвих сценаріїв, фахових кар'єр і дослідницьких стратегій". Написання заключного звіту.

Початок етапу: 01.2021

Закінчення етапу: 12.2023

Вид звітного документа: Остаточний звіт

III. Відомості про виконавця ДіР

Повне найменування юридичної особи (або ПІБ фізичної особи): Інститут історії України
Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05416981

Місцезнаходження: вул. М. Грушевського, буд. 4, м. Київ, 01001, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Розмір організації:

Телефон: 380442796362

IV. Відомості про співвиконавців ДіР

V. Відомості про замовника ДіР

Повне найменування юридичної особи (або ПІБ фізичної особи): Національна академія наук України

Код за ЄДРПОУ: 00019270

Місцезнаходження: вул. Володимирська, буд. 54, м. Київ, 01601, Україна

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Розмір організації:

Телефон: 380442343243

VI. Джерела, напрями та обсяги фінансування ДіР

Підстава для проведення ДіР: 34 - договір (замовлення) з центральним органом виконавчої влади, академією наук (головними розпорядниками бюджетних коштів на проведення НДДКР)

Напрямок фінансування: 2.1 - фундаментальні дослідження

Джерела фінансування

7713 - кошти держбюджету

Код програмної класифікації видатків і кредитування (КПКВК): 6541030

Фактичний обсяг фінансування (тис. грн.): 6687.486

VII. Відомості про ДіР

Назва роботи українською:

Компаративні історії. Порівняльні образи минувшини та типи українських істориків у світлі життєвих сценаріїв, фахових кар'єр і дослідницьких стратегій

Назва роботи англійською:

Comparative stories. Comparative images of the past and types of Ukrainian historians in the light of life scenarios, professional careers and research strategies

Реферат українською:

Головним результатом проведеного дослідження є теоретичне узагальнення самої методології історичної компаративістики, з'ясування її місця у сучасній історичній науці. Зроблено висновки, що найважливішим етапом становлення компаративістики стало XIX ст., коли власне й оформився порівняльно-історичний метод. Він отримав різноманітне застосування в мовознавстві, соціології, юриспруденції, літературознавстві, етнографії. Акцентовано увагу на широке використання компаративістики класиком української історії М. С. Грушевським. Історію свого народу він завжди розглядав в органічному взаємозв'язку з історією інших народів і, насамперед, російського, литовського, польського та ін. Зроблено висновок, що на сьогодні посилений інтерес історики-компаративісти виявляють до функціонування великих поліетнічних імперій. Компаративістика поновлюється дослідженнями культурного компоненту, регіональною історією і проблемами націоналізму, національних рухів. Останнім часом увагу істориків-компаративістів привертають проблеми наслідків світових війн XX ст., а також такі, донедавна нетрадиційні аспекти, як історія клімату, екологічні загрози та ін. Проаналізовані сучасні тенденції у світовій історіографії, зроблено висновок про необхідність дослідження вітчизняної історії через призму глобальної історії та історіографії. Конкретизовано предметне поле «перехресної історії», «історії трансферів», які отримали широке розповсюдження на початку XXI ст. на хвилі глобалізації і прагнення вийти за рамки національних держав і національних точок зору. Зроблено висновок про формування нової течії в історіографії – транснаціональної історії. Зроблено спробу розмежування предметного поля глобальної і транснаціональної історії. Конкретизовано науковий інструментарій, який використовується в історичній компаративістиці, а саме: прагматична індукція, історизація категорій аналізу, рефлексія.

Реферат англійською:

The main result of the study is a theoretical generalisation of the methodology of historical comparative studies and clarification of its place in modern historical science. It is concluded that the most important stage in the formation of comparative studies was the nineteenth century, when the comparative historical method was actually formed. It has been widely used in linguistics, sociology, law, literature, and ethnography. The article focuses on the widespread use of comparative studies by the classic of Ukrainian history M.S. Hrushevsky. He always considered the history of his people in an organic relationship with the history of other peoples, and, above all, Russian, Lithuanian, Polish, etc. It is concluded that today comparative historians are showing increased interest in the functioning of large multi-ethnic empires. Comparativism is being renewed by studies of the cultural component, regional history and the problems of nationalism and national movements. Recently, the attention of comparative historians has been drawn to the problems of the consequences of the world wars of the twentieth century, as well as such, until recently, unconventional aspects as climate history, environmental threats, etc. The author analyses current trends in world historiography and concludes that it is necessary to study national history through the prism of global history and historiography. The subject field of "cross-history" and "history of transfers", which became widespread in the early twenty-first century in the wake of globalisation and the desire to go beyond national states and national points of view, is specified. The conclusion is made that a new trend in historiography has emerged – transnational history. An attempt is made to distinguish between the

subject field of global and transnational history. The scientific tools used in historical comparative studies are specified, namely: pragmatic induction, historicisation of categories of analysis, reflection.

Індекс УДК: 930.1, 930.1 (477)[303.446+316.477]

Коди тематичних рубрик: 03.81.03

Керівники роботи

Власне Прізвище Ім'я По-батькові: Удод Олександр Андрійович

Науковий ступінь: д. і. н.

Вчене звання: професор, член-кор.

Ідентифікатор ORCID ID:

Додаткова інформація:

VIII. Наукова (науково-технічна) продукція (НТП)

Назва НТП українською: Ясь О. Компаративні історії: інструментальні можливості, порівняльні перспективи та пізнавальні ліміти: Аналітична записка. Київ: НАН України. Ін-т історії України, 2023. 50 с.

Назва НТП англійською: Yas O. Comparative Histories: Instrumental Possibilities, Comparative Perspectives and Cognitive Limits: Analytical Note. Kyiv: National Academy of Sciences of Ukraine. Institute of History of Ukraine, 2023. 50 p.

НТП, яку передбачалося створити:

Причини, через які НТП не було створено:

Отримані результати: Аналітичні матеріали

Галузь застосування: дослідження та розробки в галузі гуманітарних наук

Реєстраційний номер картки технології:

Опис НТП: Висвітлюється походження порівняльного інструментарію та його вживання на культурних обширах історієписання. Наголошується, що порівняльні стратегії та практики класичної історіографії здебільшого спиралися на еволюційно-стадіальні підоснови конструювання минувшини, зокрема наслідували пізнавальні взірці природознавства. Розглядається роль романтичної парадигми соціогуманітарного знання XIX ст., яка призвела до конституювання порівняльного мовознавства, порівняльної міфології та порівняльного літературознавства. Показується, що некласичне історієписання суттєво урізноманітнює і специфікує порівняльні практики й алгоритми. З'ясовується, що компаративні складові відігравали важливу роль у масштабних концептуалізаціях, зокрема морфології всесвітньої історії, теоріях цивілізацій і світу-системи, довготривалих, середньотривалих і короткотривалих структур історичного часу, міжпросторових і міжчасових зіставлень. Підкреслюється, що на теренах некласичної науки шириться міжкультурна компаративістика, котра дошукується релевантних етнологічних, антропологічних, культурологічних контекстів і сфер порівнянь. Зазначається, що доба глобалізму, мультикультурності й постмодерністських новацій причинилася до кардинальних метаморфоз історичної компаративістики, пов'язаних із епістемологічним релятивізмом і сприйняттям минувшини й сучасності у світлі глобальних ретроспектив і перспектив. Обстоюється думка, що новочасні компаративні студії генерують різноманітні пізнавальні можливості для оновлення й розширення наукових уявлень про національну і світову минувшину, передусім дозволяють віднайти інші площини для розробки старої проблематики. Відзначається, що попри численні переваги й інструментальні можливості компаративна історія не може заступити / замінити традиційну чи подієву історію.

Соціально-економічна спрямованість НТП: дослідження та розробки в галузі гуманітарних наук

Вплив НТП на довкілля:

Впровадження НТП: Впроваджено

Практична реалізація НТП

Початок етапу:

Закінчення етапу:

Споживачі продукції:

Перспективні ринки:

Характер співробітництва з інвестором

Потрібний обсяг інвестицій, тис. грн.:

Права, що надаються інвестору після завершення роботи:

Наявність бізнес-плану:

Техніко-економічне обґрунтування:

Потенціальний обсяг продажу, тис. грн.:

Очікуваний термін окупності (років):

Додаткова інформація:

ІХ. Бібліографічний опис

Ясь О. Компаративні історії: інструментальні можливості, порівняльні перспективи та пізнавальні ліміти: Аналітична записка. Київ: НАН України. Ін-т історії України, 2023. 50 с.

Вирський Д. Річ Посполита про козаків (1560-і – початок 1650-х рр.) / НАН України. Інститут історії України. Київ: Інститут історії України, 2021. 288 с. ISBN: 978-966-02-9584-1

Вирський Д. Початок сучасності: друга хвиля глобалізації, кінець Старого Порядку та Україна (XV – середина XIX ст.). Вид. 2-е, доп. / НАН України. Інститут історії України. Київ: Інститут історії України, 2022. 217 с. ISBN: 978-966-02-9100-3

ПЕРЕЛОМ: Війна Росії проти України у часових пластах і просторах минувшини. Діалоги з істориками. Кн. 3 / Відп. ред. В. Смолій; Упоряд.: Г. Боряк, О. Ясь, С. Блащук. НАН України. Інститут історії України. Київ: Інститут історії України, 2023. 844 с.; іл. ISBN: 978-966-02-9981-8

Удод О. А. Історичне краєзнавство та регіоналістика: Компаративні аспекти методології та інституалізації (український досвід 2000–2020 рр.) // Розвиток національного краєзнавства та історико-регіональних досліджень на Поділлі і Південно-Східній Волині: досвід, проблеми, перспективи (до 75-річчя від дня народження професора Л.В. Баженова). Кам'янець-Подільський. ТОВ «Друкарня РУТА», 2021. С. 106–112.

Ясь О. В. Романтизм і неоромантизм у компаративному світлі // Український історичний журнал. 2022. № 6. С. 159–172.

Х. Заключні відомості

Керівник юридичної особи

Смолій Валерій Андрійович

д. і. н.

Перелік осіб-виконавців

Батуріна Світлана Сергіївна

(к. і. н., 07.00.06)

Блащук Світлана Миколаївна

(к. і. н., 07.00.06)

Бовгиря Андрій Маркович

(к. і. н., старший науковий співробітник, 07.00.06)

Вирський Дмитро Станіславович

(д. і. н., старший науковий співробітник, 07.00.06)

Гончар Ольга Трохимівна

(к. і. н., 07.00.06)

Касьянов Георгій Володимирович

(д. і. н., професор, 07.00.01)

Ковалевська Ольга Олегівна

(д. і. н., професор, пров.н.с., 07.00.06)

Колесник Ірина Іванівна

(д. і. н., професор, 07.00.06)

Лях Ольга Михайлівна

Пазюра Наталка Василівна

Семененко Анастасія Сергіївна

Удод Олександр Андрійович

(д. і. н., професор, член-кор., 07.00.06)

Ясь Олексій Васильович

(д. і. н., член-кор. НАН України, 07.00.06)

Відповідальний за підготовку

Антипова Олена Миколаївна

облікових документів

Телефон

+380674515097

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна

